

Сидоренко Я.О.,
командир 252 навчальної групи
командно-штабного факультету, молодший сержант
Ілляшенко Л.М.,
к.ф.-м.н., викладач кафедри фундаментальних дисциплін
Національна академія Національної гвардії України

ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ЗАХИСНИХ ЗОН ПРИ ДІЇ ЕЛЕКТРОМАГНІТНОГО ПОЛЯ

Іноді люди змушені знаходитись під впливом електромагнітного поля. Коли це трапляється, то захист людей від впливу електромагнітного поля досягається шляхом проведення організаційних, інженерно-технічних заходів, а також використання засобів індивідуального захисту. Детальний опис таких заходів надається в документі [1], який визначає державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів, встановлюючи вимоги до умов праці людей, що займаються експлуатацією, обслуговуванням та ремонтом обладнання, при роботі якого виникають постійні магнітні поля та електромагнітні випромінювання у небезпечному для здоров'я людини діапазоні частот. Правила поширюються на існуючі будинки в населених пунктах, а також забудови, що проєктуються і споруджується, знаходячись в районах розташування як діючих радіотехнічних об'єктів, так і тих, що проєктуються і споруджуються. Але під час війни військовослужбовці змушені замість знаходження в населених пунктах, створювати тимчасові пункти дислокації, та стикатись з іншими джерелами випромінювання електромагнітного поля. Електромагнітне поле може призвести до ураження військовослужбовців, пошкодження бойової техніки, тяжких аварій. Тоді у пунктах тимчасової дислокації військовослужбовці повинні розміщувати службові приміщення переважно на місцях, захищених від впливу електромагнітного поля ("радіотінь"), або орієнтувати їх так, щоб було унеможливлене опромінювання вікон і дверей, а у разі необхідності – екранувати їх. Для унеможливлення перевищення гранично допустимого рівня електромагнітного поля за рахунок відбитого випромінювання, поверхні відбиваючих об'єктів необхідно покривати матеріалами, що поглинають електромагнітне поле до допустимих рівнів. У разі спрямованого випромінювання допускається екранування тільки на відповідних ділянках. Організаційні заходи також можуть включати вибір раціональних режимів праці військовослужбовців, обмеження місця і часу перебування військовослужбовців в зоні опромінювання. Тоді виникає потреба знайти такі ділянки у зоні дії електромагнітного поля, які були б захищені від впливу електромагнітного поля, та визначити їх межі. Процеси розповсюдження електромагнітних хвиль описуються рівняннями Максвелла, розв'язуючи які можна дослідити поведінку і опромінюючого поля, і поля, розсіяного перешкодами, а також поля, поглинутого перешкодами [2]. Електромагнітне поле складається з двох компонент: електричної та магнітної. При цьому і магнітне, і електричне поле можуть причинити шкоду людині. Дослідження впливу електричного і магнітного полів проводяться за допомогою побудови діаграм напрямленості розсіяного поля в дальній зоні, та обчислення інтенсивності поля в ближній зоні, завдяки чому визначаються межі захисних зон для довгострокового знаходження військовослужбовців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

---

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0203-03#Text>
2. Ilyashenko L.N., Numerical Efficiency of Methods for Electromagnetic Transmission Problem with Analytical Regularization, Proc. of International Seminar/Workshop on Direct and Inverse Problems of Electromagnetic and Acoustic Wave Theory (DIPED), 2019, 2019-September, 8882603, с. 35-39.